

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โครงการจัดทำเนื้อหา ระบบ e-Learning ของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 เป็นโครงการความร่วมมือมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ร่วมกับ โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยการนำเนื้อหาของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จาก โรงเรียนวังไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มาลงบนระบบ e-Learning เพื่อใช้เผยแพร่แก่โรงเรียนใน โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของ

โรงเรียนในชนบท (ทสรช.) ที่ส่วนใหญ่อยู่ในชนบทห่างไกล ขาดแคลนครู ได้ใช้ประโยชน์ในการสอน สอนเสริม หรือให้ผู้เรียนได้ใช้บทเรียนภายในโรงเรียนแบบ Off-line และเผยแพร่แบบ On-line ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ให้แก่ครู ผู้เรียน และผู้สนใจทั่วไปได้ใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน หรือศึกษาเพิ่มเติม (<http://edltv.thai.net/index.php>) ทั้งบนเครือข่ายและบรรจุไว้ในฮาร์ดดิสก์ ขนาด 1 TB เพื่อให้โรงเรียนที่อยู่ห่างไกล ได้ใช้สื่ออย่างทั่วถึง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ได้เห็นความสำคัญของสื่อ eDLTV จึงได้บูรณาการเนื้อหาการใช้สื่อ eDLTV เข้าไปในหลักสูตรฝึกอบรมร่วมกับเนื้อหาอื่น ๆ ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีเว็บ 2.0 การใช้เทคโนโลยีมัลติมีเดีย การใช้เทคโนโลยีมาร์วิน และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานหรือ PBL (Problem-Based Learning) ในโครงการพัฒนาบุคลากรด้านบูรณาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่อยกระดับการเรียนการสอน นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพครู ให้มีความรู้และทักษะด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร สามารถใช้คอมพิวเตอร์ เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้โดยมีเป้าหมายอบรมศึกษานิเทศก์ ครู และบุคลากร ในสังกัด 68,479 คน หลักสูตรการอบรมมุ่งเน้นในการใช้สื่อโปรแกรม และเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนรู้ในขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาสารคาม ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เครือข่ายเผยแพร่ ถ่ายทอด และพัฒนาสื่อ การเรียนการสอน บนระบบ e-Learning (eDL-Square) ร่วมกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีแห่งชาติ หรือ สวทช. โดยศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ แห่งชาติ หรือ NECTEC ในวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2552 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนดุสิต เพื่อให้ มหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานหลักในการเผยแพร่ ถ่ายทอด และพัฒนาการใช้งานระบบ eDLTV ในการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนที่เข้าร่วม โครงการ ส่งเสริมให้โรงเรียนที่เข้าร่วม โครงการนำระบบ eDLTV ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้มีการศึกษาและพัฒนาต่อยอดปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน โดยการใช้ประโยชน์ จากระบบ eDL-square ส่งเสริมการใช้ระบบ eDL-square ในการรวบรวม เผยแพร่ และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ เพื่อให้ มรม. ให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่โรงเรียนในโครงการ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในชนบท (ทสรช.) ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เกี่ยวกับการใช้งานระบบ eDLTV ในการเรียน การสอน ภายใต้ การส่งเสริมสนับสนุน การจัดกิจกรรม การเผยแพร่และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การใช้งานระบบ eDLTV โดย สวทช. (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2553 : 1)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ดำเนินการ ขยายผลเผยแพร่สื่อ eDLTV ให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ ในปี 2552-2553 ได้จำนวน 149 ชุด และ ดำเนินการจัดอบรมให้แก่ครู และบุคลากรทางการศึกษาใน 7 หลักสูตร จำนวน 3,585 คน นอกจากนี้ได้ดำเนินการส่งเสริมการใช้สื่อ eDLTV ไปประยุกต์ในการจัดการเรียนรู้ โดย ร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ โรงเรียนเครือข่ายความร่วมมือของมหาวิทยาลัย โดยความร่วมมือกันพัฒนาต่อยอดเป็นมัลติมีเดีย ภายใต้ชื่อว่า “RMU-eDL” (Rajabhat Maha sarakham-eDLTV) และถ่ายทอดกระบวนการไปยังนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และ ปริญญาเอก เพื่อร่วมกันดำเนินการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียในระดับประถมศึกษาและระดับ มัธยมศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2553 : 2)

ผู้ศึกษาในฐานะนักศึกษาระดับปริญญาโท ได้ทำการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ การ งานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมา การเรียน การสอนในห้องเรียนยึดหนังสือเรียนประกอบการเรียนการสอนเป็นหลัก ทำให้เกิดปัญหา ผู้เรียนขาดความสนใจในบทเรียน ไม่มีสิ่งเร้า เมื่อหน้าต่อการเรียน ไม่เข้าใจในเนื้อหาสาระ เท่าที่ควร ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น่าพอใจ ผู้ศึกษาจึงตระหนักถึงความสำคัญ ของ สื่อ eDLTV เพราะสื่อนี้สามารถช่วยผู้เรียนได้ในการทบทวนบทเรียนแบบ Off-line และ

เผยแพร่แบบ On-line ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ผู้ศึกษามองเห็นประโยชน์ของกระบวนการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ภายใต้ชื่อว่า “RMU-eDL” จึงได้ร่วมพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบชิปปาเรื่อง เพิ่มข้อมูลและไฟล์เตอร์ ซึ่งเนื้อหาเรื่องเพิ่มข้อมูลและไฟล์เตอร์เป็นความรู้ในเบื้องต้นที่จำเป็นในการใช้งานคอมพิวเตอร์ และการเรียนรู้ที่จะสร้างเพิ่มข้อมูลและไฟล์เตอร์ เก็บรวบรวมแต่ละเพิ่มข้อมูลในไฟล์เตอร์เพื่อใช้งานได้อย่างสะดวกในครั้งต่อไป ที่ประกอบด้วย สื่องานนำเสนอ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อแอนิเมชันที่เคลื่อนไหว เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบไปด้วยสื่ออย่างหลากหลาย โดยจะเป็นสื่อการเรียนการสอนที่เข้าใจง่าย

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนรู้รูปแบบชิปปา เรื่องเพิ่มข้อมูลและไฟล์เตอร์ ที่มีคุณภาพ
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนรู้รูปแบบชิปปาตามเกณฑ์ E_1/E_2
3. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนที่เรียนด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนรู้รูปแบบชิปปา
4. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนรู้รูปแบบชิปปา
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนรู้รูปแบบชิปปา

สมมติฐานการศึกษา

คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนรู้รูปแบบชิปปา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นโรงเรียนต้นแบบในโครงการศูนย์ทางไกลเพื่อพัฒนาการศึกษาและพัฒนาชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 12 โรงเรียน 12 ห้อง รวมทั้งหมด 195 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคอนหวานหัวหนอง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 คัดเลือกแบบเจาะจง แบบการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 31 คน เพราะเป็นโรงเรียนที่มีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ครบ

2. ระยะเวลาในการศึกษา ระหว่างเดือน มกราคม 2555 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2555 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 8 ชั่วโมง ทั้งนี้ระยะเวลานี้รวมทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

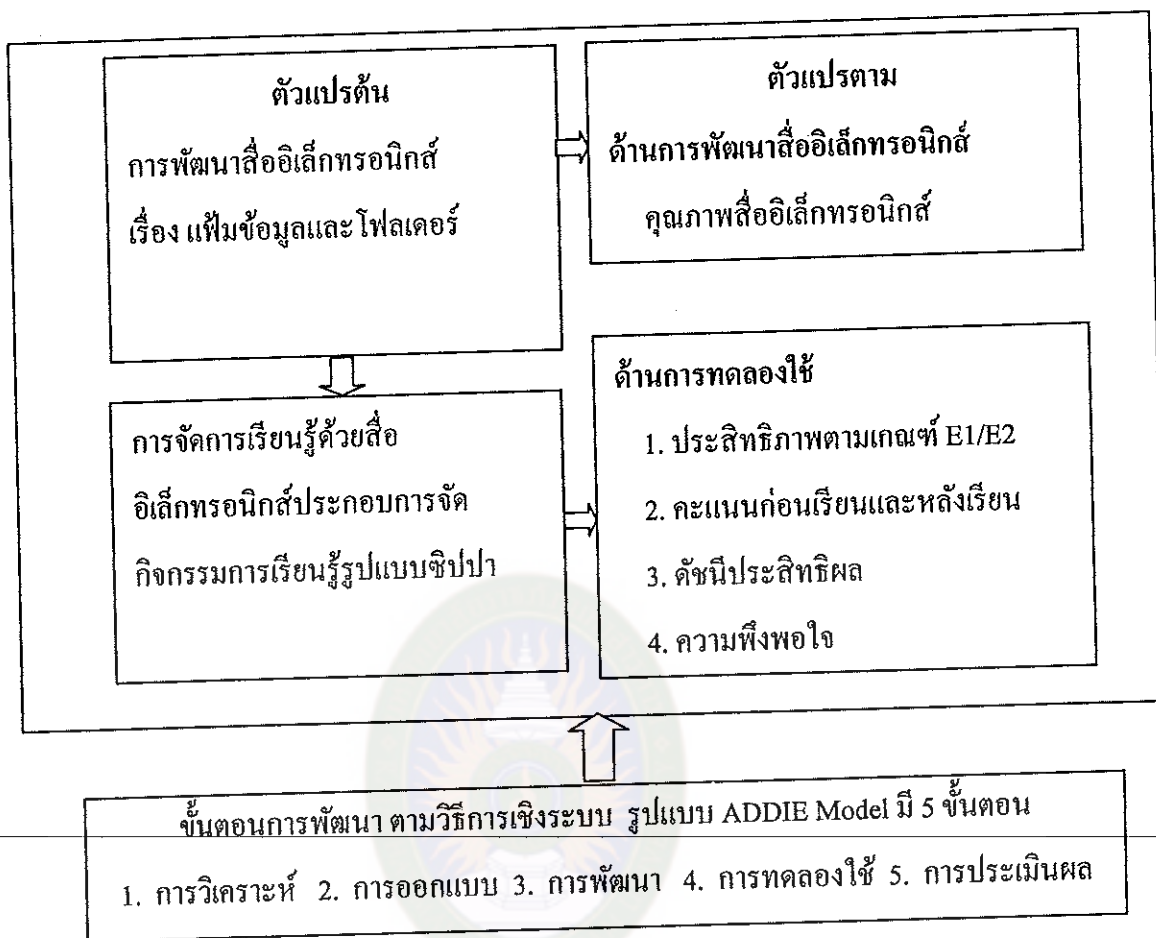
3. กรอบเนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา เรื่อง เพิ่มข้อมูลและไฟล์เดอร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประกอบไปด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้

3.1 ความรู้เกี่ยวกับเพิ่มข้อมูลและไฟล์เดอร์

3.2 การเรียกใช้เพิ่มข้อมูล

3.3 การคัดเลือกและจัดการเพิ่มข้อมูลและไฟล์เดอร์

4. กรอบแนวคิดการศึกษาคครั้งนี้ อธิบายโดยแสดงภาพความสัมพันธ์ของตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ตามที่จะศึกษา ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
 แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

จากแผนภูมิที่ 1 ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนของวิธีการเชิงระบบโดยใช้ ADDIE Model (พิศุทธา อารีราษฎร์, 2551 : 64-70) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือการวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา การทดลองใช้ การประเมินผล โดยทำผู้ศึกษาได้พัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง เพิ่มข้อมูลและไฟล์เตอร์ นำรู้ โดยการศึกษาในครั้งนี้ ตัวแปรต้นที่ศึกษาในขั้นตอนการพัฒนาสื่อ คือ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาขึ้น จากนั้นผู้ศึกษานำสื่อที่พัฒนาขึ้นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ตัวแปรที่ศึกษา คือ ประสิทธิภาพของสื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดัชนีประสิทธิผล ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่เรียนด้วยสื่อที่พัฒนาขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง สื่อที่พัฒนาขึ้น ซึ่งได้แก่ เพาเวอร์พอยต์ หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ สื่อเคลื่อนไหว เรื่อง แฟ้มข้อมูลและไฟล์เตอร์ ซึ่งประกอบด้วย สารระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน เนื้อหา แบบทดสอบหลังเรียน แหล่งอ้างอิง
2. eDLTV หมายถึง สื่อที่จัดทำขึ้นตาม “โครงการจัดทำเนื้อหา ระบบ e-Learning ของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550” เป็นโครงการความร่วมมือของ มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ร่วมกับ โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยการนำเนื้อหาของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จาก โรงเรียนวังไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มาลงบนระบบ e-Learning เพื่อใช้เผยแพร่แก่ โรงเรียนใน โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของ โรงเรียนในชนบท (ทสรช.) ที่ส่วนใหญ่อยู่ในชนบทห่างไกล ขาดแคลนครู ได้ใช้ประโยชน์ในการสอน สอนเสริม หรือให้ผู้เรียนได้ใช้ทบทวนบทเรียนภายในโรงเรียนแบบ Off-line และเผยแพร่แบบ On-line ผ่านทางอินเทอร์เน็ตให้แก่ครู ผู้เรียน และผู้สนใจทั่วไปได้ใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน หรือศึกษาเพิ่มเติม
3. RMU-eDL หมายถึง โครงการที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ร่วมกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พัฒนาต่อยอดจากสื่อ eDLTV เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระตามบริบทของการเรียนรู้ประกอบด้วย สื่อ ระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
4. คุณภาพของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ศึกษาพัฒนาขึ้นในด้าน การจัดวาง เนื้อหาหลักสูตรวัด โดยแบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ โดยระดับที่ยอมรับได้มีค่า 3.50 ขึ้นไป
5. ประสิทธิภาพของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ความสามารถของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในการสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ผู้เรียนมีความสามารถทำแบบทดสอบระหว่างเรียนด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอนรูปแบบชิปป่า เรื่อง แฟ้มข้อมูลและไฟล์เตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ E_1/E_2 (80/80)

5.1 เกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวหน้า หมายถึง ประสิทธิภาพกระบวนการคิดจากคะแนนรวมผลสอบระหว่างเรียน หลังการเรียนรู้ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์แต่ละเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 80

5.2 เกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครบทุกเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 80

6. คะแนนเฉลี่ยของผู้เรียน หมายถึง ผลของคะแนนจากการประเมินผู้เรียนหลังจากศึกษาสื่ออิเล็กทรอนิกส์จบแล้วโดยพิจารณาพัฒนาการด้านความรู้ของผู้เรียนจากคะแนนความสามารถของผู้เรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์

7. ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าแสดงความก้าวหน้าของการเรียนรู้ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง เพิ่มข้อมูลและโพลเดอร์นำรู้ ที่พัฒนาขึ้น

8. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกรู้สึกของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอนรูปแบบชิปปา เรื่องเพิ่มข้อมูลและโพลเดอร์นำรู้ หลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนรู้อรูปแบบชิปปา ที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้น โดยวัดค่าเป็นคะแนนจากการทำแบบประเมินความพึงพอใจทางการเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้น

9 โครงการ หมายถึง โครงการศูนย์ทางไกลเพื่อพัฒนาการศึกษาและพัฒนาชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระอยู่หัวฯ เนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระชนมายุครบ 80 พรรษา ในวันที่ 5 ธันวาคม 2550

ประโยชน์การศึกษา

1. ผู้สอน มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาขึ้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบชิปปา เรื่อง เพิ่มข้อมูลและโพลเดอร์ ที่ประกอบไปด้วย สื่องานนำเสนอ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อเคลื่อนไหว ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจและเพิ่มศักยภาพในการใช้สื่อเทคโนโลยี

2. มหาวิทยาลัยได้สื่อ RMU-eDL ที่ครอบคลุมกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

3. เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้แก่ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ที่สนใจทั่วไป